

SİSTEM ƏHƏMİYYƏTLİ BANKLARIN İNKİŞAF PROBLEMLƏRİ VƏ ONLARIN MALİYYƏ XİDMƏTLƏRİ BAZARINA TƏSİRİNİN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

Xülasə

Tədqiqatın məqsədi – sistem əhəmiyyətli bankların inkişaf problemləri və onların maliyyə xidmətləri bazarına təsirinin qiymətləndirilməsindən ibarətdir.

Tədqiqatın metodologiyası – sistemli və müqayisəli təhlil, sistem əhəmiyyətli bankların inkişaf problemləri və onların maliyyə xidmətləri bazarına təsirinin qiymətləndirilməsindən çıxış etməklə, müəyyənləşdirilən metodoloji üsullardan və yanaşmalardan ibarətdir.

Tədqiqatın nəticələri – müasir dövrdə sistem əhəmiyyətli bankların inkişaf problemləri və onların maliyyə xidmətləri bazarına təsirinin qiymətləndirilməsi üzrə tövsiyələr hazırlamaq və təkliflər irəli sərməkdir.

Acar sözlər: *banklar, maliyyə bazarı, dayanıqlılıq, kredit.*

GİRİŞ

Qeyd edək ki, 2008-ci ilin sonlarında başlayan dünya maliyyə böhranı iqtisadiyyatın bütün sahələrinə təsir etsə də, ən mənfi fəsadlar özünü maliyyə-kredit sistemində və bank sektorunda göstərmişdir. Dünyanın bir çox ölkələrində sistem əhəmiyyətli banklar ciddi problemlərlə üzləşmişlər. Məsələn, ABŞ-da və dünyanın digər inkişaf etmiş ölkələrində yüzlərlə bank, maliyyə-kredit təşkilatları bağlanmış, iflasa uğramış və ya məcburi şəkildə birləşmə proseslərinə getmişlər. Həmin dövrdən 10 ildən çox vaxt keçməsinə baxmayaraq, dünya maliyyə böhranının fəsadları hələ də öz təsirini göstərməkdədir. Bu maliyyə böhranının fəsadlarının aradan qaldırılmasına uzun illər lazım gələcəkdir və dünya dövlətləri, ilk növbədə “G-7” ölkələri bu fəsadların yungüləşdirilməsi üçün daha sistemli və təsirli tədbirlər görməli, yeni mexanizmlərinin işlənməsinə və tətbiqinə əlavə zəmin yaradılmalıdır [1]. Eyni zamanda, bu istiqamətlərdə nəinki “yeddilik” ölkələrdə, o cümlədən, dünyanın digər ölkələrində dövlətlər tərəfindən ardıcıl şəkildə tədbirlər görülmüş, bankların maliyyə sabitliyinin təmin edilməsi, həmçinin maliyyə bazarlarının fəaliyyətinin gücləndirilməsi, immunitetin artırılması məqsədilə maliyyə resursları ayrılmış, dövlət dəstəyi mexanizmləri tətbiq edilmiş, vergi güzəştləri və sair güzəştlər tətbiq etməklə, bu istiqamətlərdə fəaliyyətin intensivləşdirilməsinə səylər göstərlmiş və hazırda da bu proseslər davam etməkdədir. Amma, hələ ki, bunlar yetərli deyildir və maliyyə bazarlarının əvvəlki dina-

mikliyi və çevikliyi bərpa olunmamışdır, resursların ayrılmrasında və beynəlxalq səviyyədə hərəkətində məhdudiyyətlər mövcuddur, qaydalardar və şərtlər isə xeyli sərtləşdirilmişdir. Ən ciddi problemlər sistem əhəmiyyətli bankların fəaliyyətinin tam mənada sabitləşdirilməsi və qlobal bank çağırışlarına uyğun şəkildə yenilənmiş mexanizmlər əsasında fəaliyyətinin təmin olunmasıdır. Bu amillər baxımından sistem əhəmiyyətli bankların dinamikliyinə və inkişafına müsbət təsir edən mexanizmlərinin səmərəliliyinin artırılması və maliyyə xidmətləri bazarında onların rolunun yüksəldilməsi zərurəti yaranmışdır. Bank sistemi ümumilikdə milli iqtisadiyyatın inkişafının əsas pul-maliyyə vasitəcisi və təməndici subyekti kimi iqtisadi inkişaf proseslərinə təkan verir, kreditlərin ayrılması və layihələrin maliyyə təminatının həll edilməsi sayəsində makroiqtisadi və makromaliyyə sabitliyini gücləndirir [2].

Sistem əhəmiyyətli banklar isə bu baxımdan daha çox təsir gücünə malikdirlər və onlar maliyyə bazarının infrastrukturunun möhkəmləndirilməsində səmərəli funksiyaları yerinə yetirirlər [3]. Bundan əlavə, sistem əhəmiyyətli banklar maliyyə xidmətləri bazarında fiziki və hüquqi şəxslərə sabit formada kreditlər verməklə və çevik fəaliyyət göstərməklə, iqtisadiyyatda hesablaşma funksiyasını yerinə yetirməklə, əhalidən və hüquqi şəxslərdən pul vəsaitlərini fəal şəkildə cəlb etməklə əmanət funksiyasını yerinə yetirir. Bir sözlə, sistem əhəmiyyətli banklar müasir dövrdə maliyyə xidmətləri bazarında maliyyə re-

surslarının alqı-satqısı funksiyasının əsas təşkile-diciləri, həm də icraediciləridir [4]. Bu baxımdan, sistem əhəmiyyətli bankların fəaliyyətinin sabitliyi üçün dövlət tərəfindən zəruri tədbirlər görülməli, güclü bank qanunvericiliyi formalasdırılmalıdır. Bankların təkcə ölkənin mərkəzi şəhərlərində deyil, ölkə regionlarında da fəaliyyət şəbəkəsinin yaradılması və səmərəliliyinin yüksəldilməsi məliyyə xidmətləri bazarının inkişafına əlavə stimullar verir, müsbət təsir göstərir [5]. Eyni zamanda, sistem əhəmiyyətli bankların uzunmüddətli dövr üçün kredit strategiyasının formalasdırılması, kredit portfelinin məliyyə xidmətləri bazarının inkişaf tendensiyalarına və hədəflərinə adekvatlığının təmin edilməsi tədbirlərinə xüsusi önəm verilməlidir.

Müasir dövrdə sistem əhəmiyyətli bankların inkişaf problemləri və onun həlli yollarına yanaşmalar

Ölkədə məliyyə sabitliyinin balanslaşdırılmasında sistem əhəmiyyətli bankların rolunun strateji səviyyədə qiymətləndirilməsi və dövlətin məliyyə-kredit və məliyyə-pul siyasetində xüsusi nəzərə alınması vacib şərtlərdəndir [6]. Başqa bir problem, bank sistemi ilə məliyyə bazarları arasında olan qarşılıqlı münasibətlərin daha fundamental şəkildə öyrənilməsi, təsir dairəsinin obyektiv olaraq müəyyənləşdirilməsi, buna uyğun fəaliyyət mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsidir. Belə olduğu təqdirdə, bank sisteminin məliyyə xidmətləri bazarına müsbət təsirin artması üçün əlavə potensial formalasdırmaq mümkündür [7]. Digər tərəfdən, bankların fəaliyyətinin qlobal məliyyə çağırışları və mövcud məliyyə çətinlikləri baxımdan daha çevik və optimal olaraq modelləşdirilməsi tədbirləri görülməlidir. Bunun üçün bank fəaliyyətinin səmərəliliyinin obyektiv müəyyənləşdirilməsi göstəriciləri, meyarları və prosedurları müasir reallıqlar nəzərə alınmaqla təkmilləşdirilməlidir [8]. Eyni zamanda, sistem əhəmiyyətli bankların ölkə iqtisadiyyatında strateji rolundan çıxış etməklə, onların fəaliyyətinin məliyyə xidmətləri bazarlarına təsirinin uzunmüddətli dövr üçün maksimum optimal proqnozlaşdırılması və buna uyğun fəaliyyət mexanizmlərinin hazırlanması vacib şərtlərdəndir [9]. Bankların rəqabət qabiliyyətliliyinin artırılması və onların məliyyə bazarlarında fəaliyyətinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi tədbirlərinə metodoloji yanaşmalar yenilənməlidir. Bu məsələlərə

baxıldıqda, ilk növbədə məliyyə təhlükəsizliyi ilə bağlı problemlər, o cümlədən məliyyə xidmətləri bazarının xüsusiyyətləri nəzərə alınmalıdır [10]. Digər tərəfdən, bankların inkişafı ilə bağlı strateji yanaşmalarda onların mövcud mexanizmlərinin qlobal bank-məliyyə və kredit çağırışlarının adekvat olaraq təkmilləşdirilməsi tədbirlərinə geniş yer verilməlidir. Bu məqsədlə, dayanıqlı və eyni zamanda maksimum səmərəliliyi ilə fərqlənən fəaliyyət mexanizmlərinin bankın fəaliyyət strategiyasına daxil edilməsi təmin olunmalıdır [11]. Bir çox hallarda, bankın fəaliyyəti ilə bağlı risklərin, daxili və xarici təhlükələrin, bankın mühüm fəaliyyət komponenti olan - kredit portfelinin riskləri ilə bağlı problemlərə çevik və sistemli yanaşmaların təmin olunmaması səbəbindən, banklar itkilərlə üzləşir və uzunmüddətli dövr üçün üzləşdikləri zərərin aradan qaldırılmasına vaxt, vəsait, resurs itirməli olurlar. Buna görə də, sistem əhəmiyyətli banklarda fəaliyyətin sabitliyinin təmin edilməsi və onların məliyyə xidmətləri bazarında rolunun möhkəmləndirilməsi məqsədilə risklərin idarəetmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi vacib şərtlərdəndir [12]. Başqa bir problem, bank sektorunda və məliyyə xidmətləri bazarında rəqabətqabiliyyətliliyinin qorunması və onun üstün elementlərinin daha da möhkəmləndirilməsi ilə bağlıdır. Sistem əhəmiyyətli banklar özlərinin resurs potensialının balanslaşdırılması hesabına bank xidmətlərinin çeşidinin genişləndirilməsi və keyfiyyətinin yüksəldilməsi imkanları ilə məliyyə xidmətləri bazarında sağlam rəqabət mühitinin formalasdırılmasında əhəmiyyətli funksiyaları yerinə yetirirlər [13]. Bundan əlavə, sistem əhəmiyyətli banklar iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə külli məbləğdə və faziləsiz şəkildə kredit resursları yönəltməklə, makroiqtisadi və makromaliyyə sabitliyinin balanslaşdırılmasına, məliyyə xidmətləri bazarının dinamikliyinə müsbət təsir göstərirələr. Belə ki, məhz bank kapitalı hesabına iqtisadiyyatın real fəaliyyət sahələri maliyyələşdirilir və ölkədə makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi potensialı formalasdırılır, bu isə öz növbəsində həm də məliyyə xidmətləri bazarının sabitliyi deməkdir. Sistem əhəmiyyətli banklarla bağlı yeni yanaşmalar tələb olunur və belə ki, qlobal dəyişikliklər şəraitində material və pul resurslarına tələbat daim artmaqda davam edəcəkdir, bu baxımdan bank fəaliyyətinin səmərəliliyi də dəfələrlə artırılmalıdır [14].

Sistem əhəmiyyətli bankların maliyyə xidmətləri bazarda rolunun obyektiv olaraq təhlil edilməsi və onların fəaliyyətinin uzunmüddətli dövr üçün səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi, proqnozlaşdırılması vacib şərtlərdəndir [15]. Belə olduğu təqdirdə maliyyə xidmətləri bazarda və bank sektorunda mövcud problemlərin, inkişaf səmtlərinin sistemli və kompleks şəkildə təhlil olunması, araşdırılması, problemlərin üzə çıxarılması, onlara uyğun müvafiq tədbirlərin görülməsi, praktiki fəaliyyət alətlərinin tək-milləşdirilməsi, bank xidmətlərinin strukturunun diversifikasiyalasdırılması kimi tədbirlərin görülməsi diqqət mərkəzinə düşür. Bütün hallarda, bankların fəaliyyətinin maliyyə xidmətləri bazarı ilə qarşılıqlı kontekstdə baxılması və qiymətləndirilməsi daha çox səmərə verə bilərdi [16]. Maliyyə xidmətləri bazarının konyunkturasına və bazar seqmentlərinə uyğun şəkildə sistem əhəmiyyətli banklar özlərinin kredit siyasetini və bununla bağlı faiz strategiyasını bazar iştirakçalarının ödəmə qabiliyyəti səviyyəsinə, bazardakı maliyyə resurslarının adekvatlığına uyğun şəkildə, çevik formada tənzimlənməli və dövriyyəyə operativ, əlçatan bank xidmətləri buraxmalıdır. Bu halda, banklar potensial müştərilərini itirmək təhlükəsinin qarşısını almaqla bərabər, həm də maliyyə mənbələrinin fasiləsiz hərəkətinə təminat vermiş olurlar [17]. Hər bir sistem əhəmiyyətli bankın antiböhran şəraitində fəaliyyət strategiyası üzrə müxtəlif variantları olmalı və bankın resurslarına adekvat şəkildə manevr imkanları daxilində yeni bank xidmətlərinin hazırlanaraq maliyyə xidmətləri bazarının çıxarılması təmin edilməlidir. Bundan başqa, banklar məcmu kapitalının artırılması və maliyyə sabitliyinin təmin edilməsi üzrə özlərinin strateji hədəflərini daim diqqət mərkəzində saxlamalıdır [18]. Banklar ölkənin bütün regionlarında, ərazi lərində bank filiallarının və xidmət məntəqələrinin genişləndirilməsi hesabına yeni maliyyə mənbələrinin yaradılmasını təmin etməli, maliyyə xidmətləri bazarının genişləndirilməsinə öz töhfələrini verməli, ölkə vətəndaşlarının kredit resurslarına əlçatanlığının təmin olunmasında önəmli funksiyaları yerinə yetirməli və beləliklə, ölkənin mərkəzi şəhərləri ilə yanaşı, regionların iqtisadi fəaliyyətinin artımına əlavə stimullar yaratmalıdır.

Sistem əhəmiyyətli bankların inkişaf problemlərinin dərindən öyrənilməsi və bunlarla

bağlı kompleks tədbirlərin görülməsi, narahat doğuran problemlər üzrə optimal həlli yollarının müəyyənləşdirməsi vacib məsələlər kimi xarakterizə olunur. Şəkil 1-də müasir dövrdə sistem əhəmiyyətli bankların inkişaf problemləri və onun həlli yollarının blok-sxemini hazırlamışıq.

Şəkil 1-də verilmiş materiallar əsasında təhlil aparsaq, müasir dövrdə sistem əhəmiyyətli bankların inkişaf problemləri sırasında daha çox bank qanunvericiliyində boşluqların olması, bankların əksəriyyətinin xarici maliyyə mənbələrindən asılılığı, mövcud bank mexanizmlərinin qlobal çəğırışlarla qeyri-mütənasibliyi, bankların kapitallaşma proseslərində məhsuldar mənbələrin azlığı və kapital çatışmamazlığı, bank risklərinin idarəetmə mexanizmlərinin zəifliyi, kredit portfelinin diversifikasiyalasdırılması problemlərinin çox olması, real sektorun kreditləşdirilməsinin daha səmərəli modellərinin hazırlanmasına mərağın azlığı, bankların rəqabət qabiliyyətliliklərinin aşağı düşməsi, müştərilərin banklara inamının nisbətən zəifləməsi diqqət çəkirlər. Bizə görə, sistem əhəmiyyətli bankların inkişaf problemlərinin həlli üçün, ilk növbədə bank qanunvericiliyinin və normativ sənədlərin mütərəqqi dünya təcrübəsinə uyğunlaşdırılması, maliyyə xidmətləri bazarında bank xidmətlərinin çeşidinin genişləndirilməsi və keyfiyyətinin yüksəldilməsi tədbirlərinə daha çox üstünlük verilməlidir.

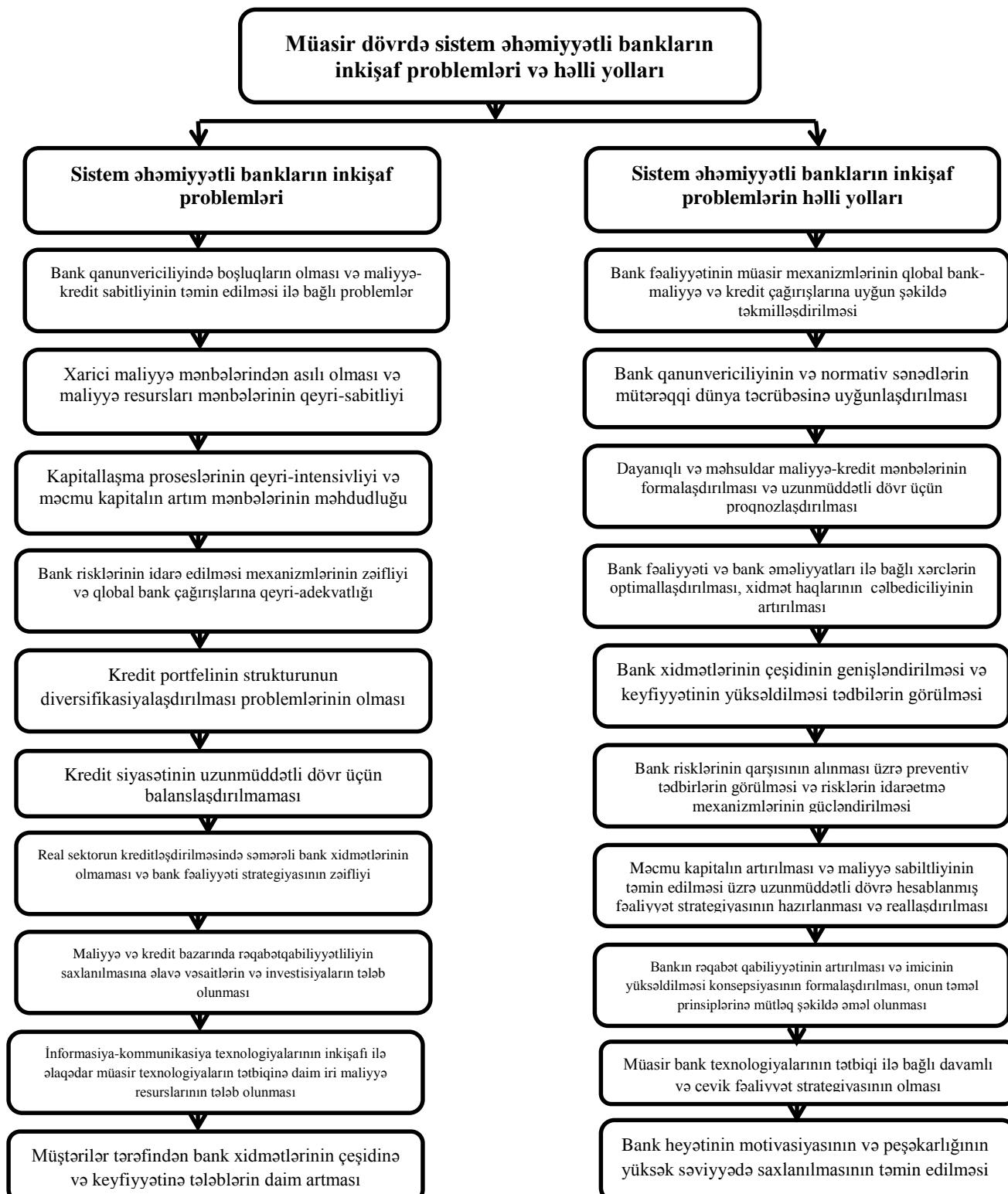
Azərbaycanda sistem əhəmiyyətli bankların maliyyə xidmətləri bazarına təsirinin qiymətləndirilməsi məsələləri

Qeyd edək ki, Azərbaycanda da son illərdə maliyyə bazarlarında xeyli çətinliklər yaranmışdır, milli valyuta - manat ikiqat devalvasiyaya məruz qalmış və bir neçə bank iflasa uğramışdır. Ölkədə kredit resurslarının ahəngdarlığı pozulmuş və onların ayrılmışında məhdudiyyətlər yaranmış, kredit resurslarının əlçatanlığı pisləşmişdir. Burada yenə əsas ağırlıq sistem əhəmiyyətli bankların üzərinə düşməkdir. Ölkəmizdə bir qrup daha iri kapitala və aktivlərə malik olan sistem əhəmiyyətli bankların fəaliyyəti hesabına (Kapital Bank, Pasha Bank və s.) maliyyə-kredit sisteminin fəaliyyəti nisbətən sabitləşmiş və maliyyə xidmətləri bazarının intensivliyi bərpa olunmuşdur. Bundan əlavə, ölkə Prezidentinin 2016-cı il 06 dekabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol

Xəritəsi”ndə maliyyə xidmətlərinin çeşidinin və səmərəliliyinin artırılması istiqamətləri üzrə strateji hədəflər müəyyənləşdirilmişdir [19]

Şəkil №1.

Müasir dövrdə sistem əhəməyyətləi bankların inkişaf problemləri və həlli yollarının bloksxemi

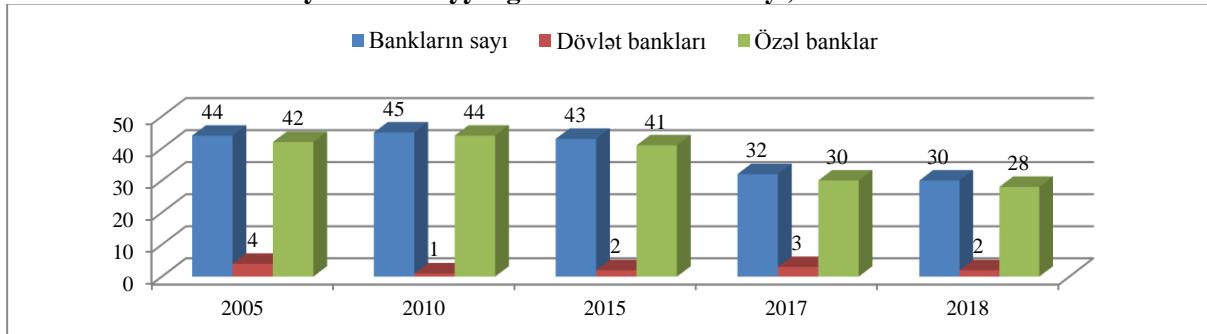
Mənbə: tədqiqat materialları üzrə müəllif tərəfindən hazırlanmışdır.

Şəkil 2-də ölkədə fəaliyyət göstərən bankların sayı verilmişdir və əgər, şəkildən görünüdüyü kimi 2005-ci ildə 44 bank fəaliyyət göstərirdi, 2010-cu ildə 45, 2015- 43, 2017- 32 və

2018-ci ildə azalma davam edərək 30 təşkil etmişdir. Hazırda fəaliyyətdə olan bankların 28-i kommersiya banklarıdır, 2-si isə dövlət statuslu banklardır (bax: şəkil 2).

Şəkil №2.

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən bankların sayı, 2005-2018-ci illər

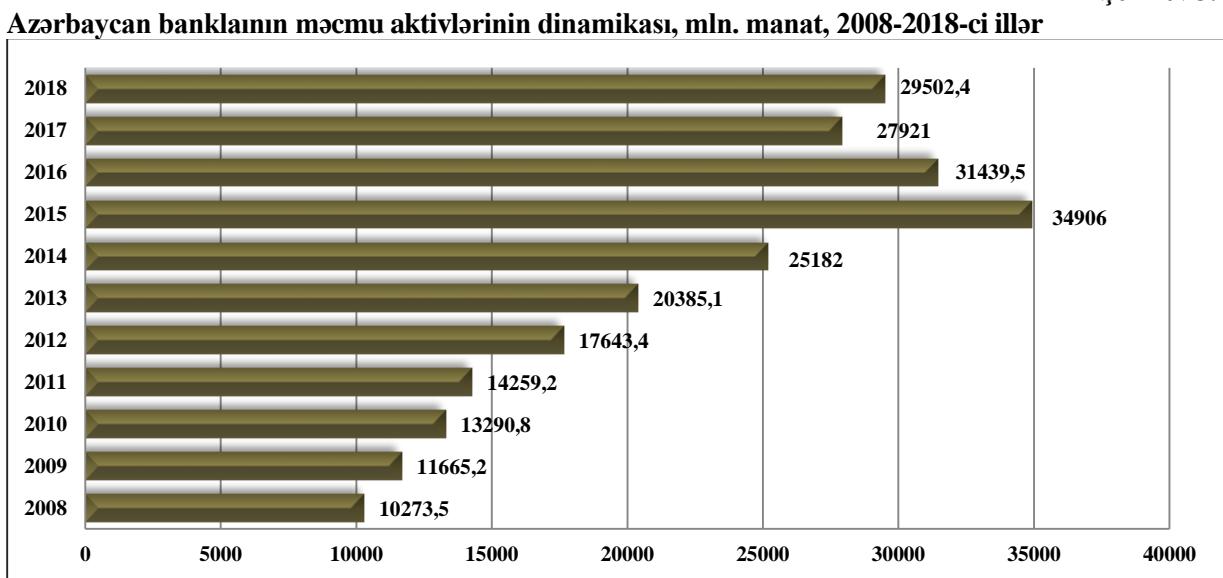

Mənbə: Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının məlumatları əsasında müəllif tərəfindən hazırlanmışdır. <http://www.aba.az>

Şəkil 3-də isə Azərbaycan banklarının məcmu aktivlərinin dinamikası öz əksini tapmışdır və şəkildən görünüyü kimi 2008-2018-ci illər ərzində ölkə banklarının məcmu aktivləri 2,87 dəfə

artmış və 2018-ci ildə 29,5 mlrd. həcmində olmuşdur.

Şəkil №3.

Mənbə: Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının məlumatları əsasında müəllif tərəfindən hazırlanmışdır <http://www.cbar.az>.

Şəkil 4-də isə ölkədə məcmu aktivlərinin həcmində görə irəliyi ilə fərqlənən mühüm sistem əhəmiyyətli banklarının 2017-ci ilin yekununda

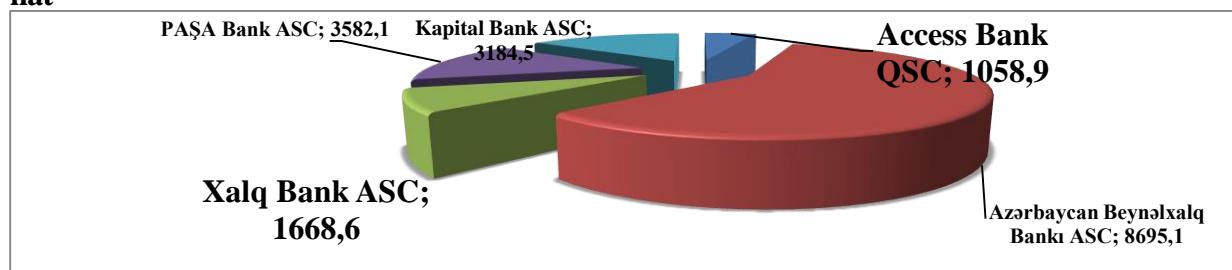
məcmu aktivlərinin həcmi ayrıca olaraq verilmişdir və görünüyü kimi, hələ də Azərbaycan Beynəlxalq Bankının aktivləri xeyli azalsı belə, yüksək olaraq qalmaqdadır və 8,7 mlrd. manata

yaxındır. Sonrakı yerlərdə 3,6 mlrd. manata yaxın aktivə malik PAŞA Bank və 3,2 mlrd. manata yaxın məcmu aktivləri olan Kapital Bank gəlirlər. Xalq Bank və Access Bank da məcmu aktivlərinin həcmində görə digər banklardan xeyli irəlidədirlər.

Məlumdur ki, maliyyə xidmətləri bazarında iqtisadiyyata kredit qoyuluşlarının təşkili ilə bağlı məsələlər daim aktuallığı ilə diqqət çəkir və bu sıradə sistem əhəmiyyətli banklar milli və

xarici valyutalarda depozitlər cəlb etməklə, maliyyə resursları formalasdırırlar, onların yenidən bölüşdürülməsini, həmçinin iqtisadiyyata real kredit qoyuluşlarını təmin edirlər. İqtisadiyyata kredit qoyuluşları 2005-2018-ci illərdə dəfələrlə artsa da, 2016-ci ildən başlayaraq əhəmiyyətli səviyyədə azalma müşahidə olunmuşdur, belə ki, 2016-ci ildə bu göstərici 20,3 mlrd. manat olduğu halda 2018-ci ildə 13,1 mlrd. manata yaxın təşkil etmişdir.

Şəkil №4.
Azərbaycanın sistem əhəmiyyətli banklarının məcmu aktivlərinin həcmi, 2017-ci il, mln. manat

Mənbə: Azərbaycan Banklar Assosiasiyanın məlumatları əsasında müəllif tərəfindən hazırlanmışdır. <http://www.aba.az>.

Şübhəsiz, bütün bunlar maliyyə xidmətləri bazarında daha çox təkmilləşdirmələrin aparılması, kredit resurslarına əlçatanlığın artırılmasını şərtləndirir və bunun üçün sistem əhəmiyyətli bankların rolunun yüksəldilməsi strateji əhəmiyyət kəsb edir.

NƏTİCƏ

Ölkədə maliyyə xidmətlərinin genişləndirilməsi üzrə strateji hədəflərdən çıxış etməklə, yaxın illərdə sistem əhəmiyyətli bankların fəaliyyətinin maksimum təkmilləşdirilməsi və onların maliyyə xidmətləri bazarının sabitliyində rolunun artırılması üçün bir sıra tədbirlərin görülməsini vacib hesab edirik:

- ✓ Maliyyə bazarı iştirakçılarının sistem əhəmiyyətli banklarla əlaqələrinin qlobal bank və maliyyə çağırışlarına uyğun şəkildə tənzimlənməsi və fəaliyyət mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi təmin olunmalıdır;

- ✓ Ölkədə bank sisteminin fəaliyyətinin və bank qanunvericiliyinin beynəlxalq təcrübəyə, bu sahədəki standartlara və meyarlara daha çox yaxınlaşdırılması və təkmilləşdirilməsi tədbirləri görülməlidir;

- ✓ Maliyyə xidmətləri bazarı üzrə aparılan institusional islahatlar, struktur tədbirləri daha da

təkmilləşdirilməli və sistem əhəmiyyətli bankların maliyyə sabitliyinin mənbələrinin diversifikasiyalasdırılması problemlərinin həllinə daha çox diqqət yetirilməlidir və s.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Хасбулатов Р.И. Глобальный финансовый кризис: причины и последствия // Век глобализации. №2/2008. С. 30-45 - <https://www.sociionauki.ru>.
2. Никулина И.Е., Контос Е.Г. Сравнительный анализ банковских систем различных стран // Фундаментальные исследования. – 2017. – № 2. – С. 185-193
3. Роль банков в инфраструктурном обеспечении финансового рынка - <https://economy24info.com>.
4. Голяндр Я.С. Роль коммерческих банков на финансовых рынках. <http://naukarus.com/rol-kommercheskih-bankov-na-finansovyh-rynkah>.
5. Global systemically important banks: assessment methodology and the additional loss absorbency requirement. Basel Committee on Banking supervision, Rules text. 2011. <http://www.bis.org/publ>.
6. Муравьев А.К. Финансовая устойчивость коммерческого банка: методический аспект. Дисс. канд.экон. наук. Новосибирск, 2008. - 185 с.

7. Рыкова И.Н. Моделирование взаимоотношений банковской системы и финансовых рынков. Дисс. док-ра экон. наук. Ставрополь, 2004. - 330 с.

8. Лаврушин О.И., Ветрова Т.Н. Эффективность банковской деятельности: методология, критерии, показатели, процедуры// Банковское Дело, №5, 2015. - С. 38-42.

9. A framework for dealing with domestic systemically important banks/ Basel Committee on Banking Supervision/ 2012/. <http://www.bis.org/publ>.

10. Ефимов В.С., Бушуева Н.В. Методологические подходы к исследованию финансовой безопасности // Вестник Московского университета имени С.Ю. Витте. Серия 1: Экономика и управление. 2014. №2 (8).-С. 61-73

11. Дробышевская М. Н., Кулякова М. Н. Проблемы и перспективы развития современной российской банковской системы // Научно-методический электронный журнал «Концепт». 2017. Т. 18, С. 62–65

12. Wagner W., Nijskens R. Credit risk transfer activities and systemic risk: How banks became less risky individually but posed greater risks to the financial system at the same time // Journal of Banking and Finance. 2001. Vol. 35, P. 43-54

13. Долженкова О. Н. Конкуренция на российском рынке банковских услуг // Научно-методический электронный журнал «Концепт». 2017. Т. 18, С. 62–65

14. Лаврушин О.И., Ветрова Т.Н. Эффективность банковской деятельности: методология, критерии, показатели, процедуры // Банковское Дело, №5, 2015. С. 38-42.

15. Глушак Е.С. Анализ факторов устойчивого развития БС России // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2017. – Т. 18. – С. 43–52

16. Мелех К.А. Основы анализа финансовых результатов деятельности КБ // Научно-методический электронный журнал «Концепт», 2017. – Т. 18. – С. 78–82

17. Лукин С. Г. Оценка финансовой устойчивости коммерческого банка и пути её повышения// Молодой ученый. — 2017. №37. - С. 60-64

18. Глухова О.С., Щесняк К.Е. Деятельность российских коммерческих банков в условиях мирового финансового кризиса // Современные проблемы науки и образования. – 2015. – № 1-2.-С. 85-94

19. Azərbaycan Respublikasında maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-ci il 06 dekabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir. Bakı, 2016. -59 s.

Алиев В.А., докторант
Научно-методический электронный журнал «Концепт»

Проблемы развития системно значимых банков и оценка влияния на рынок финансовых услуг

Резюме

Цель – заключается в исследовании проблем развития системно значимых банков и оценка влияния на рынок финансовых услуг.

Методология – состоит из системных и сравнительных методов анализа, из научных взглядов исследователей и учёных по проблемам развития системно значимых банков и оценки влияния на рынок финансовых услуг.

Результат – подготовка соответствующих предложений и рекомендаций по проблемам развития системно значимых банков и оценки влияния на рынок финансовых услуг.

Ключевые слова: *банки, рынок финансовых услуг, устойчивости рынка, кредиты*

Aliyev V.A., dissertation

Problems of developing systemically important banks and assessing the impact on the financial services market

Abstract

Resume Purpose of the research – is consists of a research of problems of development of systemically important banks and assess the impact on the financial services market.

Methodology – is consists of systemic and comparative methods of analysis, of scientific views of researchers and scientists on the problems of developing systemically important banks and assessing the impact on the financial services market.

Findings – preparation of the relevant proposals and recommendations on the problems of developing systemically important banks and assessing the impact on the financial services market.

Keywords: *banks, financial market, sustainability, credit.*

Daxil olub: 16.02. 2018

Rəy verib: Sumqayıt Dövlət Universitetinin prof. Əliyev Ş.T.